

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. ניטלה שלפוחית שלה כשרה 2
- ב. התליע כבד שלה ...התירוה להם 2
- ג. ריאה הסמוכה לדופן ... העלתה צמחים ... אחד זה ואחד זה חוששין לה ... מייתנין סכינא דחליש פומיה ומפרקינן לה אי איכא ריעותא בדופן תלינן בתר דופן ואי לא מחמת ריאה היא וטרפה 3
- ד. ריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה ... התם במקום רביתא ... חיתוכי דאוני ... והוא דסביך בבשרא 8
- ה. ניקב פסול מפני שהוא שותת נסתם כשר מפני שהוא מוליד וזהו פסול שחוזר להכשירו..... 8
- ו. קרום שעלה מחמת מכה בריאה דאינו קרום 11
- ז. העלתה צמחין ... כשרה ... מליא מוגלא טרפה מים זכים כשרה 11
- ח. חזי הנך דקיימן כנדי כנדי ... חזי הנך דקיימי טינרי טינרי ולא אמרי להו ולא מידי 12
- ט. סמפונא דריאה דאינקיב טרפה ההוא לחבירו אתמר 13
- י. האי הדורא דכנתא דאינקיב להדי חבריה מגין עליה 14
- יא. מחטא דאישתכח בסמפונא רבה דריאה..... 15
- יב. ההיא מחטא דאישתכח בחתיכה דכבדא ... חזינא אי קופא לבר נקובי נקיב ואתאי אי קופא לגיו סמפונא נקט ואתאי וה"מ באלימתא אבל קטינתא לא שנא קופא לגיו לא שנא קופא לבר נקובי נקיב ואתאי 16

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף מח.

א. ניטלה שלפוחית שלה כשרה

ניטלה האם¹ שהולד מונח בה כלומר הרחם כשרה בין בבהמה² בין בעוף וכל שכן ניקב³, ויש מטריפין⁴ בעוף⁵, ויש מחמירין⁶ לאסור בנקב או נימוק משום דמכאיב לה יותר מניטל, ויש להחמיר אם לא בהפסד מרובה.

ניטל השלפוחית⁷ שמימי הרגלים נקוים לתוכה, יש מתירים ויש אוסרים⁸, והכי נהגו⁹ להטריף אפילו בניקב, אם לא בהפסד מרובה¹⁰.

ב. התליע נבד שלה...התירוה להם

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד מה א

² וכן אם נימוק הולד במעי הבהמה והולד בשחיטת אמו כשירה דמה בכך שנימוק הולד, גם שם באמונת שמואל סי' י"ח ופר"ח.

³ כלומר לפי הכלל דקיי"ל לקמן סי' נ' דכל אבר שאם ניקב טריפה כו' אם ניטל טריפה אלא דיש מחמירין בניקב כו' וכ"כ בד"מ, אבל בניטל האם לכ"ע כשירה כדאיתא במשנה ובש"ס בהדיא.

⁴ והתוס' והפוסקים כתבו לר"ח בעוף טריפה וכן הוא בהגהות ש"ד סי' פ"ח ובאו"ה דמהרש"ל סי' צ"ו וז"ל כתב ראבי"ה שאם ניטל בעוף המעיים וזהו שהביצה מונחת בו ר"ח ור"י פוסקים בעוף לאיסור מא"ז עכ"ל וכ"פ הב"ח דיש להחמיר היכא דליכא הפסד מרובה וכ"פ באו"ה כלל נ"ה דין ט' וכן מסיק בד"מ וכתב וראיתי בא"ז כדבריהם והכי נקטינן.

⁵ אבל תרנגולים שנמצאים בשלייתן ביצים סרוחים ונקרשים יש להכשירן אבל אם המה מעורין בגידין שמחוברין בשלייתן יש לאוסרן משום נימוק השליא, אמונת שמואל סי' י"ח ופר"ח ע"ש ועיין יד יהודה א העיקר דאין להחמיר כלל.

⁶ הוא הרוקח שמביא ב"י וכתב עליו ואיני יודע מנין לו דסברא הוא דלא חמיר נימוק מניטל עכ"ל וכ"כ רש"ל שלא נראה לו כדברי הרוקח דמנין לו לחלק בין נימוק לניטל ואין להוסיף על הטרפות עכ"ל גם רמ"א בד"מ כ' דהרא"ש ורשב"א ור"ן ור' ירוחם מכשירין אלא דבאין הפסד מרובה החמיר כאן. ט"ז א

⁷ שו"ע ונו"כ שם ב

⁸ כ"כ התוס' בפא"ט דף מ"ח שאם ניקב כים השתן או ניטל טריפה, ומה שלא הוזכר לא במשנה ולא בגמרא שמא הוי בכלל ניקבו הדקין

⁹ וכ"כ מהרש"ל בא"ז שלו שם דיראה לנהוג הכי אלא שבספרו פא"ט סי' מ"ב חזר בו ע"ש, אבל אנו אין לנו אלא פסק רמ"א ולהחמיר אף בהפסד מרובה. רש"ל הביא מעשה שמצאו מחט תחוב בשלל של ביצים והטריפוהו משום שהיה בחלל הגוף ושמא ניקוב א' מהאיברים וכן הוא באו"ה.

¹⁰ ואולי דוקא בעוף חושש בצירוף דעת האו"ז. מיהו העיקר דאין להחמיר כלל. יד יהודה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבד¹¹ שהתליע אפילו במקום מרה¹² ובמקום שהיא חיה. ואפי' ניטל כל הכבד ולא נשתיירו אלא כשני זיתים מתולעים כשירה¹³ שתוכל להרפא. אולם אם אין כאן כב' זיתים שלימים לבד מחסרון נקב התולעים, הרי חסרו מהכשני זיתים משיעורן ולכ"ע הוי טריפה¹⁴.

ג. ריאה הסמוכה לדופן ... העלתה צמחים ... אחד זה ואחד זה חוששין לה ... מייתנין סכינא דחליש פומיה ומפרקינן לה אי אינא ריעותא בדופן תלינן בתר דופן ואי לא מחמת ריאה היא וטרפה

נסרחה לבשר שבין הצלעות

ריאה שניקבה בגב האונא, ובשר הדופן שבין הצלעות סותמה, ומהודק עליו דיבוק יפה וחזק, וסותם כל הנקב, או שעלה בנקב סירכא הסותמת היטב, והסירכא

נסרחה בצלעות

¹¹ שו"ע ונו"כ מא ד

¹² וכ"ש אם התליעו במקום אחר ואפי' התליע סימפוני הכבד ג"כ כשירה, ב"י שם.

¹³ וכן דעת הרשב"א ועיקר, דלא כהרא"ה בב"ה

¹⁴ דאטו בשביל שהיא מתולעת יהא עדיף טפי משאינה מתולעת דבעינן כב' זיתים שלימים, וראיה ממ"ש הר"ן וב"י לקמן בס"י נ"ב גבי נפלה לאור שאם הוריק סמוך למקום חיותא בכדי שאם ינטל מקום הירקות לא ישאר במקום חיותא כזית טריפה ע"כ, וה"נ כל שאתה מוציא מקום החסרון הנקבים אין כאן כב' זיתים שלימים פשיטא דאסור, וכן בעלמא אם ניטל כל הכבד באופן שלא נשתייר כי אם כב' זיתים שלימים אף אם נקבו נקבים הרבה כל שאין בהם חסרון כשירה כמכ"ש כהתלעה דהכא דהדרה בריא, אבל אם ניקבו נקבים שיש בהן חסרון הא ודאי חסרון מכב' זיתים ומילתא דפשיטא דטריפה. ובש"ך מנגמס בדין זה וכתב בשמא ואולי שהת"ח וב"ה שכתבו להכשיר אף אם לא נשתיירו אלא אלו כב' זיתים ואלו התליעו דלא מיירי אלא כשהתליעו בענין דלא חסרו הכב' זיתים משיעורין ע"כ ודבריהם פשוטים הם כדרכתיבנא, פר"ח, וכ"כ מהרש"ל פא"ט סי' מ"ב וז"ל דהא דכשרה בהתליעה במקום מרה ומקום חיותא היינו כשיש בין הכל לבד נקב התולעים כזית בשר במקום חיותא ובמקום מרה, וא"ל א"כ פשיטא, י"ל דקמ"ל דלא אמרינן כיון דאיתלע כ"כ סופו ליתלע ולקלקל ולסברא זו נוטה הר"ן להחמיר ועיקר עכ"ל, ועיין חגורת שמואל שכתב לי נראה דקמ"ל אף דהשני זיתים מתלקטים הם ולא במקום אחד דהא נקב התולעים מפסיקין אפ"ה כשירה, והטעם הנקב התולעים הדרה בריא והוי כזית במקום א' וק"ל, ותמהני על רש"ל שהצריך לתרין זה ולדעתי בהכי ניהא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דבוקה צדה הב' להבשר שבין הצלעות דיבוק חזק, כשירה.

אבל אם הצלע סותם הנקב, או הסירכא דבוקה בצלע, מריפה, דסופה ליסתר, דעצם אינו מגין.

ואין חילוק בין ניקבה, דהיינו שאחר שהסירו הדיבוק או הסירכא רואין שניקבה, או אפילו אין יודעין שניקבה, שאחר ההסרה אין רואין נקב, לעולם בבשר כשירה, ובעצם מריפה. וכן אין חילוק בין נמצא בן במקום אחד או יותר

לא כל בשר הדופן מציל על נקיבת או סרוכת גב האונות, כי אם במקום צר שהדופן עם הריאה דוחקים אהדדי, ואינן עשוין להתפרק.

והוא ברחבה, מהשדרה עד החוט שמנקרים מן החזה, ולא עד בכלל. ואם הבהמה שמנה, ושמנונית יש על הצלעות מן החזה, גרון בצלעות, דמכל מקום במקום הצר הוא עומד.

ובארכו, מהתחלת הצלעות עד נגד סיום חיתוכי דאוני, ששם מתחלת האומא, ומן הסתם הוא מחזיק רק עד צלע רביעית¹⁵, ולא בכלל, אם לא שהבודק הרגיש ביד שעדיין הדופן נגד האונות.

¹⁵ במהר"י ווייל (דין אונה הדבוקה לשומן) כתב עד צלע חמישית, ובתשובת המבי"ט (ח"ב) סימן י"א כתב השואל, שיש קבלה בכל מדינות סלוניקו וכדומה, שאין מכשירין כי אם הצלע הרביעית. ולכאורה היה נראה דלא פליגי, רק דמר קחשיב הצלע הקמנה העליונה ומר לא קחשיב לה, כהפוסקים דסבירא להו דהני לא נכללו בכלל מיצר החזה, כמו שאכתוב (בשמ"ח) לקמן סעיף (ג"ד) [נ"ח]. רק דמכל מקום קשה דמהר"י ווייל סיים, והחמישית בכלל, ושם כתב השואל דהרביעית אינה בכלל. ואפשר להשוותם בענין אחר שלא יהיו חלוקים במציאות, דשם כתב השואל שניסה שמקום רחב שבאונות הוא עד החמישית, והקצר דהיינו מקום שמתחילין להפרד עד הרביעית, ואם כן יש לומר דמנהג שלניקו הוא נגד הקצר והחמירו נגד הרחב שלא יבאו למעות, ומהר"י ווייל סבירא ליה דנגד מקום הרחב מודדין כל מצר החזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

סירכא¹⁶ כלומר חוט של ריר היוצא הריאה משפולי אונא ומתפשטת על גב האונא ונסרכת לדופן שכנגדה, אם רוב הסירכא בגב האונא כשירה, מכיון דרוב הסירכא היא בגב אמרינן הנקב בגב הוא¹⁷, והדופן סותמו. ואם לאו טריפה.

גב האונות לאו דוקא, דהוא הדין כל מקום שבריאה מסוף החיתוכים ולפנים ורואין מהחיתוך שבין אונות לאומא כאילו חוט מתוח משם לצד פנים עד מקום דיבוקה בשדרה, מהחוט ולמעלה לצד הצוואר הכל נידון כגב האונות, שכולו מקום צר, ומהחוט ולמטה דינו כאומא, דשם מתחיל להתרחב

מקום רביתא
(מקום שהריאה והדופן גדלים יחד וסמוכים תמיד
והוא מקום חיתוך האונות שחלל שם צר)

שלא במקום רביתא
(במקום שאין הריאה סמוכה לדופן ושם החלל רחב)

הסבר הדברים: מושב הריאה הוא בחלל החזה. חלל החזה בחלקו הקדמי צר יותר מאשר בחלקו האחורי ובסמוך לצוואר הולך החלל ונהיה צר יותר, ומקום זה נקרא מיצר החזה. במקום הצר הריאה סמוכה לדופן וגדילה כך כמבואר בגמרא, אך בחלק האחורי של החזה שהמקום הוא רחב, אין הריאה דבוקה לדופן ממש רק מרחפת לפי גודל הנשימה.

ואם הנקב הוא באונא והסירכא עולה עד הדופן שכנגד האומא טריפה, אבל אם היא במיצר החלל כנגד האונות אפילו הסירכא הולכת שם באלכסון כשירה, ואם הסירכא נסרכת לדופן בסוף האונות כנגד האונות וכנגד האומא אזלינן בתר רובא, שאם רוב

¹⁶ שו"ע ונו"כ ל"א א

¹⁷ באלה דברים מתורץ מה שהקשה הב"י דכתב הטור בשם הרא"ש דכשהוא כנגד הצלעות והבשר אסור כיון שהוא גם נגד הצלעות וברין זה כתב הטור שהרא"ש הסכים לזה ותרתי דסתרי. ולפי דברי המחבר ניהא דהתם איירי הרא"ש דהא הנקב בבירור כנגד הצלעות וכנגד הבשר ע"כ לא מהני סתימת הבשר כיון שחלק הנקב שכנגד הצלעות אינו סותם משא"כ כאן שיש סירכא אף על פי שאין סירכא בלא נקב מ"מ אין הנקב גדול כ"כ כמו הסירכא אלא שהנקב העלה ליחה סביבו עד כי הגדיל מש"ה אמרינן אם הרוב של הסירכא מן האונה אז חלק הסירכא שבו הנקב הוא משם אלא שהרחיב ועשה סירכא גם נגד האומא ושם אין נקב וכן איפכא וק"ל, וכן תירץ נמי הט"ז בס"ק כ"ה ע"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הסירכא כנגד האונות כשירה, דכיון שכנגד האונה לא יתפרק גם המיעוט מה שכנגד האומה יתקיים¹⁸, אך כנגד האומה טריפה.

והא דדופן סותם במיצר החלל דוקא כשהסירכא נסרכת בבשר שבין הצלעות, והיינו שסרוכה היטב בחוטים קצרים פחות מטפח, וגם הם עבים קצת, וכל שכן אם הגב דבוק ממש בבשר היטב, ששם נאחזות ומסובכת יפה ואין סופה להתפרק ואפילו בלא בדיקה שרי, אבל סירכא בעלמא לא.

אבל אם נסרכה כנגד עצם הצלעות לבד אינו סותם, דמתוך שהעצם קשה אין הסירכא נאחזת בה יפה וסופה להתפרק ואפילו בדיקה לא מהני,

ואם נסרכת כנגד הבשר וגם כנגד הצלעות, אז אם הרוב כנגד הבשר כשירה, דכיון שמה שכנגד הבשר לא יתפרק גם מה שכנגד העצם יתקיים, ואם הרוב כנגד העצם טריפה, ומחצה על מחצה ודאי יש להחמיר.

ואם נסרכה¹⁹ הריאה במקום שהחלל רחב ואין הדופן סותמתה דהיינו באומה למטה מחיתוכי דאונא, והיא סירכא חזקה שאינה מתפרקת במשמוש דיד, אז אם יש מכה בדופן כנגד הסירכא ממש כשרה ואינה צריכה בדיקה אף על פי שיש מכה ג"כ בריאה, מפני שליחת המכה שבדופן קולטת הריאה אליו עד שנסתבך שם, ודוקא מכה ולא נקב דאי הווי נקב פשיטא דטריפה,

ואם אין מכה בדופן אף על פי שאין מכה ג"כ בריאה טריפה ולא מהני לה בדיקה, שאפילו אם יבדקנה בפושרין ולא יבצבץ, כיון דתלינן הריעותא בריאה, אמרינן נמי דקרום עלה בנקב וסתמה, וקרום שמחמת מכה אינו קרום.

ולפיכך היכא²⁰ דנדבקה הריאה או נסרכה, במקום דלא מהני סתימה, כגון מגב אונא לדופן נגד אומא, או משאר מקומות הריאה בין מבחוץ ובין מבפנים, לדופן, אפילו נגד האונא, יש להסתפק אם סירכא זו מריאה באה וטריפה, שהרי אין לה סתימה, או מדופן בא, דיש לומר שהיה בדופן איזה מכה, ומחמת לחות זה קלטה הריאה אצלה, או יצא סירכא ממנה ונאחזה בריאה, ולכן מפרקינן הריאה מהדופן, ורואים אם יש מכה בדופן שם, תלינן אריעותא בדופן, וכשירה.

ואפילו גם בריאה יש צמחים סביבות הסירכא או הדיבוק, תלינן דמחמת * המכה של דופן עלו צמחים אלו, שכן דרך המכה להעלות צמחים נגדו, ואין לומר איפכא, דלמא

¹⁸ וכמו שכתב המחבר בסוף סעיף זה בסירכא כנגד הבשר וגם כנגד הצלעות.

¹⁹ שו"ע ונו"כ ל"ט כב

²⁰ ש"מ"ח שם סב

* הר"ן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

מכה שבדופן מחמת צמחים שבריאה, דאין דרך הדופן להתקלקל מחמת ריעותא שבריאה.

ודוקא בסירכא לדופן מכשירין ע"י מכה, מפני שהוא רחב וליחותה מרובה אם יש בה מכה קולטת הריאה אליו.

אבל לשאר איברים כגון חזה וגרגרת ושמנונית הלב וטרפס וכיוצא בה, אף על פי שיש בהן מכה לא תלינן בהן וטריפה ולא מהני לה בדיקה.

המנהג במדינות אלו²¹, להטריף כל סירכא מריאה לדופן, באיזה מקום שהוא, כל שהוא סירכא גמורה שאינה ניתקת על ידי מיעוך ומשמוש. וכן אם דבוקה לדופן ואינה מתפרדת על ידי הולכת היד בנחת, וכל שכן כשידעינן שניקבה האונא, אף על פי שהדופן הצר סותמו היטב, ואין לשנות, כי מנהג קדמונים היא באשכנז וצרפת שאנו מבני בניהם²².

והטעם, דמדינא אין להכשיר במגב אונא לדופן, כי אם היכא דסביך היטב בבשר הדופן, כמו שהתבאר, ואנן לא בקיאיין האיך נקרא סביך²³, אי נמי סבירא להו כהפוסקים דמכל מקום בעי בדיקת הריאה בפושרין, ואנן לא סמכינן אבדיקתינו היכא דהיא לקולא.

ולכן אפילו נסרכה גב אונא לדופן, ויש מכה בדופן, נוהגין להטריף, דס"ל דמכל מקום צריך לבדוק הריאה בפושרין ובנפיחה, ואנן לא בקיאיין, ואפילו ניתקת על ידי מיעוך

²¹ כן הוא במהר"י ווייל (דיני אונא הסרוכה) והאגור (סי' אלף קכ"ב), ואחריו החזיק רמ"א ז"ל בדרכי משה (אות כ"א וכ"ה) ובהגהותיו (סעיף י"ח), וכן כתב הב"ח בקונטרס אחרון (ד"ה וכתב הרא"ש) וכל האחרונים, וכן משמע דעת לחם המודות (דברי המודות פ"ג אות קי"ב), וכן נוהגין האידינא דאפילו בהפסד מרובה אין להקל. שמ"ח נב, תבו"ש עב

²² זה הלשון מרמ"א כאן סעיף י"ח, עיין שם. דהיינו דהגם שהרמ"א לא היה דר לא באשכנז ולא בצרפת רק בפולין, וגם רבינו השמ"ח שמעתיך דבריו לא היה דר במקומות אלו, אבל כיון שאנו מבני בניהם, מנהג אבותינו בידינו להחמיר בזה. וה"ה היום שתפוצות הגולה הם בשאר מקומות מושבותיהם, אבל כיון שאנו מבני בניהם של בני אשכנז וצרפת צריכין אנו להחזיק בזה המנהג.

²³ המורדכי כתב דף תשל"א ע"ב (סי' תר"כ ד"ה והוא דסביך) אהא דסביך בכישרא, וזה לשונו, ועתה נוהגין ליפסול כל הסרכות ואין בודקין לא בפושרין ולא בנפיחה, ומעשה בא לפני ר"י מפרי"ש בריאה דסביכא בכישרא ומשמש בה ידא דטבחא והכשירוה, ושאלו הטבחים אם גם הם יעשו כמותו, ואסר להם לפי שלא היו בקיאים כמותו לדעת מהו סביך, וכתב רבינו ברוך והטיל חרם על קהל פרי"ש שלא לאכול ממנה, עכ"ל. עוד נראה לי טעם למנהגינו, משום דאין אנו בקיאים לידע מקום רבייתא דבחייה מתרווחא, וכיון דמתה כווצא, כדאיתא בסוכה דף כ"ג (ע"ב). ולהכי לא קשה נמי מה שהקשה הים של שלמה (שם) כיון דפסק הרא"ש (סי' י"ד) בתרי אונאי דלא בעינן בדיקה, משום דכן משמע הלשון היינו רבייתיהו, והכא נמי קאמר הא במקום רבייתא, יש לומר דמכל מקום כיון דאמר רבינא הכא דבעינן סביך (דף מ"ח ע"א), אלמא דהכא חמיר ובעי בדיקה אי סביך שפיר בכולה. תבו"ש עב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ומשמוש, נהגו להטריף בכי האי גוונא, דכיון שיש מכה בדופן, מחלחלת את הסירכא וניתקת בקל²⁴.

ד. ריאה שנקבה ודופן סותמתה כשרה ... התם במקום רבייתא ... חיתוכי דאוני ... והוא דסביד בבשרא

ריאה שניקבה²⁵ במקום חיתוכי דאוני שהוא סמוך לצואר במיצר החזה, והנקב הוא בגב האונא כנגד הדופן, וסירכא יוצאת מן הנקב ונסרך לדופן שכנגדה כשירה, וכן הדין בכל השלם כנגד האומות למעלה עד הערוגה כשירה, מפני ששם המקום הוא צר והאונות נדחקות לדופן והדופן סותמות ואין הסירכות מתפרקות, ודוקא שיש שם סירכא דהוי סתימא שריירא דלא מיפרקא, אבל נקב מפולש בלא סירכא פשיטא דטריפה ואין הדופן סותם, ונקראת דופן עד החוט שמנקרין מן החזה ומשם ואילך נקרא חזה, ואם נסרכה שם טריפה ששם הוא רחוק מן האונות ואינו סותם אפילו בסירכא. ואם נסרכה על גב החוט שבחזה נידון כחזה וטריפה, ואם הבהמה שמינה ושמנונית החזה תולה מן החזה על הצלעות ונסרכה שם הריאה אל השמנונית, נידון בצלעות וכשירה.

ה. ניקב פסול מפני שהוא שותת נסתם כשר מפני שהוא מוליד וזהו פסול שחוזר להכשירו

כבר התבאר במסכת יבמות דף עו. שניקב הגיד²⁶ למטה מהעטרה אפילו מעבר אל עבר, כשר. ניקבה עטרה עצמה, אם כשיראה קרי תצא שכבת

²⁴ כן ראיתי המנהג מעולם, ויש ליתן טעם להמנהג, כיון דאנן סבירא לן דאפילו מכה בדופן לא תלינן בדופן כי אם אחר הנפיתה והבדיקה, ואם כן אפילו הלכה על ידי משמוש אמרינן דהמכה נרמה לשאינה מתקשה, ואף על גב דהמכה בדופן ולא ראינו בריאה שום ריעותא, מ"מ יש להם יחס להדדי לרכך כנגדו, וכל שכן הסרכא המדביקם יחד. תבו"ש עד

²⁵ שו"ע ונו"כ לט"ח

²⁶ שו"ע סעי' ד' ב"ש ס"ק ו' ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

זרע מהנקב, פסול²⁷ ואם כשיראה קרי אינה יוצאת שכבת זרע כשר²⁸. ואם נסתם הנקב ואינו יוצא ממנו שכבת זרע, ולא יקרע²⁹ עד שתצא ממנו שכבת זרע, חזר להכשירו³⁰.

ניקב³¹ בחלקו התחתון של הגיד למטה מעטרה, בענין שכנגדו הנקב הוא למעלה בתוך העטרה³², פסול, שהעטרה כולה מעכבת. ו"א³³ שאינו אלא כשהנקב מפולש מעבר לעבר, וי"א³⁴ שאין צריך מפולש. ולכו"ע אם ניקב בתחתיתו למטה מצד הארץ פסול אפילו אינו מפולש, וכן אם אינו מזריע אלא מאותו נקב אפילו אינו מפולש לכו"ע פסול³⁵. וי"א שהגם שאין לישא לכתחילה, אך אם היה נשוי הגם שהוא למטה לצד הארץ וגם מזריע דרך הנקב אינו חייב להוציא את אשתו³⁶.

מותר לנתח³⁷ מי שאינו יכול להוליד מחמת שנסתם חוט הזרע שהוא החוט הגדול שבביצים, על אף שצריך לחתוך מקום הסתום ולחבר אח"כ בתפירה זה לזה ואינו נפסל לבוא בקהל³⁸.

²⁷ וכתב בחת"ס אבה"ע"י סי' יד דמ"מ לא ישא פסולות דהיינו אם הוא כהן לא ישא ניוורת או אפילו ישראל לא ישא ממורת ואפילו לדעת הטור שמתיר פצוע דכא בממזרת כיון שיש לחשוש שמא יסתם הנקב ויחזור להכשרו ויהיה כשר למפרע ונמצא שנשאם באיסור אבל בבית יצחק סי' לד ס"ל שאינו חוזר להכשרו למפרע ומ"מ לא ישא פסולות שמכיון שיש לו היתר אח"כ ע"י סתימה אינו בדין שיגור עכשיו עם פסולות ועיין חוט המשולש להגר"ח מוואלאזין

²⁸ דמעם פסול ניקב הוא משום שהזרע שותת ויוצא דרך הנקב ולכן אינו יורה כחץ ולפיכך אם אין יוצא ממנו שכבת זרע כשר. ב"ש ו

²⁹ וצריך בנקב קטן לנסות ולבדוק כדי לראות אם יקרע או לא דחיישינן שמא יתרחב אבל בנקב גדול לא ואם נסתם מחמת רפואה אין חוששים וכן בנקב למעלה מעטרה אין חוששים שמא יקרע שאין הזרע דוחה ומתאסף שם אלא סמוך לנקב ביציאתו (ב"ש ס"ק ז)

³⁰ משמע מכל הפוסקים אפילו למעלה מעטרה וכן בשאר הנקבים כל שנסתם חוזר להכשירו ולא כרי"ו שכתב בשם הרמ"ה דוקא בעטרה מהני סתימ' ולא בשאר נקבים. ב"ש שם ח

³¹ שו"ע ונו"כ שם סעי' ה

³² ח"מ שם ד

³³ דעת תוס' מובא בב"ש שם ט ועיין בפ"ת שם ה הביא שיש שסמכו על תוס' שלא להוציא אשה מבעלה.

³⁴ דעת המרדכי בשם ר"י, מהרש"ל בס' המצות שלו, עיין בפ"ת שהביא מהשב יעקב ומתשובת חמדת שלמה ומשות קהלת יעקב מהגאון מקארלין בסי' ג' שנקטו לעיקר כדעה זו.

³⁵ פ"ת שם ה מתשובת שב יעקב ד

³⁶ שבו"י ג קן מובא בפ"ת שם, ושם צירף דעת הרמב"ם כמעשה שהיה שם שחשיב מחמת חולי אך לשונו משמע שבלא זה גם היה מתיר.

³⁷ שו"ת אגרות משה אבן העזר חלק ד סימן ל

³⁸ ועיין פ"ת ס"ק ז שמי שניקב גידו על העטרה מאליו ע"י חולי והרופאים עשו לו תחבושת ורפאוהו וגם מבטיחים שיכול להוליד אלא שנשאר קמטין וסימנים שהיה כאן מכה אבל נתרפאה ונסתם וכתב דא"צ לפנים להתירו בבת ישראל דרוב הפוסקים ס"ל ע"י החולי הוה בידי שמים והרא"ש יחידאה הוא והרי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תינוק³⁹ שנולד עם היפוספדיאס⁴⁰ למרות שיש לו כמה שינויים בגיד, ואינו יכול להוליד כך מותר הוא לבא בקהל שהרי בידי שמים הוא. והשינויים הם: אין לו נקב בראש הגיד להוצאת שתן כרגיל, אלא הגיד נקוב למטה באיזשהו מקום מראשו ועד סמוך לגוף, ומשם יוצא השתן. בנוסף, ברוב המקרים, הגיד נכפף ונשאר כפוף גם בזמן קישוי. ברור שמצב כזה, גם מצד הכיפוף וגם מצד שהנקב נמצא סמוך לגופו, לא יאפשר ביאה וגם החזרעה תהיה כמעט או לגמרי בחוץ, וממילא לא יהיה באפשרותו להוליד.

אולם מותר גם לנתחו כדי שיוולד שכדי לתקן כל זה עריכים ניתוח אחד לפשט הגיד שלא יהיה כפוף, על ידי עשיית חתך ברוחב הגיד כדי לפשט הגיד, ולסלק משם חתיכת בשר מתכווצת הגורמת לדעתם הכפיפות. וזה מותר כיון שנזהרים שלא לפגוע בגידים המונחים באמצע הגיד מסביב לחלל הגיד אשר מתמלאים דם בשעת קישוי ועושים הקישוי. וכל שכן שלא יפגעו במקום החלל עצמו, ונקב שלא הגיע לחלל אינו פוסל, ובזה אין איסור.

וגם הניתוח שאחרי כן לתקן בו שביל עם נקב בראש הגיד כרגיל ולסתום הנקב שהוא מתחת לגיד סמוך לגוף הילד. מותר שהרי עושים שני סדקים באורך הגיד זה אצל זה וביניהם כשיעור שפופרת, ואח"כ ימשכו החתכים למתוח אותם קצת ויחברו אותם זה לזה, ויתהווה על ידי זה שביל מתחתם והנקב שהוא בחתית הגיד יהי' בתוך אותו שביל, ומצד זה אין כאן שום בית מיחוש, כיון שחותכים רק בחיצוניות הגיד. ועל ידי זה נעשה שביל בדומה לשביל הטבעי, והשתן וגם הזרע יצאו בראש הגיד ולא בתחתיתו, הנה אין זה אלא תיקון, וכיון שהוא כשר בלא התיקון הזה, אין שום סברא שעל ידי התיקון יהי' פסול.

הותר בקהל ואף על פי שאח"כ עסק ומשמש בו הרופא מעשה ידי אדם מה בכך אי הוה מרחיב הנקב יותר מאשר היה היינו באים למחלוקת בפני דברי הרמב"ם במ"ש או כרתן דהוה תחלתו ביד"ש וסופו בידי אדם אבל בשהרופא ריפא וסתם הנקב בתחבושת לית דין ולית דיין דאי מחמת חולי הוה ביד"ש דכשר לבא בקהל ואי נימא ניהוש לדעת הרא"ש דחולי לא הוה ביד"ש מ"מ הא נסתם לפנינו וזה פסול שחוזר להכשירו ודעת ר"א ממיין דאמר דאינו מועיל סתימה אלא להכשיר זרעו ולא אותו הרי חלקו עליו כל הפוסקים ולכל הפחות הוא ס"ס להקל בו' ולכן הריני מסכים להכשיר ע"ש.

³⁹ כל זה משו"ת חשב האפוד חלק ב סימן ח וסיים שם התשובה הזו היתה למראה עיני הגאון שר התורה מו"ה דוב וידענפעלד ז"ל מטשעביץ והסכים עם המסקנא לדינא, אך לא ידענא אם הסכים עם כל הפרטים האמורים בתשובה זו.

⁴⁰ בנשמת אברהם עמ' צג הביא ששכיחות המום הנ"ל הוא בערך אחד לכל 300 זכרים, אולם הביא מהבן איש חי בשו"ת רב פעלים חלק ג אבן העזר סימן יב "כי הנה פה עירינו בגדא"ד יע"א ימצאו הרבה בני אדם בכך הנקב השתן שלהם הוא למטה במקום שיתחברו האמה והעטרה ביחד, והמוהל מרגיש בהם ורואה אותם משעת המילה וכולם בריאים ומולידים בנים, וימצאו בני אדם שהם ובניהם יש להם כך, ואמר לי אחי שהוא המוהל הגדול שבעירנו, אשר שלשה רבעי הנולדים הוא מל אותם, שימצא בשנה קרוב למאה ותמשים ילדים שהם כך, ויש אחד שיש לו בן פורת יוסף כמה ילדים וכולם ברייתם כך, ואומר שהוא מרגיש בהם מעת המילה, על כן זה העניין הוא ברור שאין בו שום מיחוש, ואין צריך לכל הדברים שכתב בשואל ומשיב הנז', ותמהני איך מצאו דבר זה חידוש בערי אשכנז, וכאן הוא דבר המצוי הרבה, ויתכן שיש מזה הרבה שם, ואין שמים לב להרגיש בכך.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ו. קרום שעלה מחמת מכה בריאה דאינו קרום

כבר התבאר לעיל דף מז: שריאה שניקבה⁴¹, ועלה בה קרום ונסתם, אפילו עבה וחזקה, טריפה, דסופה ליסתר ואף על גב דקיימא לן בכמה דוכתי, כגון מרה שניקבה וכבר סותמתה, וכדומה, דכשר, שאני התם דסתומה בדבר שנברא מעיקרא להתקיים, אבל זה לא נברא כי אם לפי שעה על ידי המכה ולא להתקיים.

ז. העלתה צמחין ... כשרה ... מליא מוגלא טרפה מים זכים

כשרה

כבר התבאר לעיל דף מז. שריאה שיש בה בועות⁴², מלאים רוח, או מים זכים, או ליחה הנמשכת כדבש, וכיוצא בו, בין רכה בין קשה⁴³, כשירה, גם אין צריך לבדוק סמפונות שתחתיהם. ואפילו יש בה דם, כשירה.

והמנהג במדינות אלו להכשיר אפילו יש בהם מים עכורים סרוחים ומלוחים, או ליחה סרוחה, ואין לזוז מהמנהג.

⁴¹ שמח לו ו

⁴² שו"ע ונו"כ לו א ושמ"ח שם

⁴³ ים של שלמה סימן מ"ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל במקום שאין מנהג, יש להטריף בועא במים עכורים, או סרוחים, או מלוחים, או ליחה סרוחה, וצריך לפתוח הבועא ולבדוק אחר זה⁴⁴.
ובים של שלמה העיר שבארץ ישראל⁴⁵ נהגו לאסור.

סירכא תלויה כלומר חוט של ריר היוצאת מהבועא⁴⁶, טריפה, אף על גב דכל חדא באפי נפשה כשירה, מכל מקום הואיל ואיתרמי תרי ריעותות להדרי, חדא מעידה על חברתה, ורגלים לדבר שמחמת ריעותא דבועא ניקבה ומשם יצא הסירכא⁴⁷.

דף מה:

ח. חזי הנך דקיימן כנדי כנדי ... חזי הנך דקיימי טינרי טינרי ולא אמרי להו ולא מידי

⁴⁴ כן משמע להדיא מלשון הרמב"ם פרק ז' מהלכות שחיטה דין י', וכן מוכח מהרשב"א (תוה"ב ב"ב ש"ג, ל"ג ע"ב) והרא"ש (פ"ג סי' מ"ה) החולקים על דין זה

⁴⁵ בשמ"ח כתב שבארץ ישמעאל בבאר יצחק ס"ק ח' מביא שזה ט"ס, וצ"ל, ארץ ישראל, דשם קבלו הוראות מרן הבי"א לאסור, עיין שם.

⁴⁶ אבל תלויה היוצאה מטינרי, כשר, דאין טינרי ריעותא כל כך לשינאמר שמעידה אתלויה. אבל אם יצאה מטינרי, ודבוקה למקום אחר, אף על גב דאנן נוהגין למשמש ולמעך בסירכות, הכא לא מהני, וטריפה, ומשום דענין המיעוך ומשמוש קולא יתירה היא לסמוך אבדיקתנו, והרבה פוסקים לא סבירא להו לסמוך עלה, לכן בהצטרף אל זה ריעותא כל דהו, טריפה, וכל שכן אם יוצא מבועא כהאי גוונא.

⁴⁷ אי אזלא ע"י משמוש ומיעוך, יש להכשיר, ונראה לי, דוקא בהפסד מרובה. והמחמיר אפילו בהפסד מרובה, תבוא עליו ברכה. דכל מקום שיש מכה המקום מחלחל ורך, ואין סירכא מוחזקת שם אפילו סירכא גמורה, משמע דלא מהני מיעוך במקום בועה, ואף על גב דמהני בכל סירכא אף על גב דחיישינן שם לנקב, היינו משום דהסירכא מוחזקת בפנים תוך הריאה היטב דרך הנקב, מה שאין כן כשעומדת אבועה, שאין הסירכא מוחזקת בפנים מחמת המכה והמוגלא שבבועה, ולא בחוץ. תבו"ש שם ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

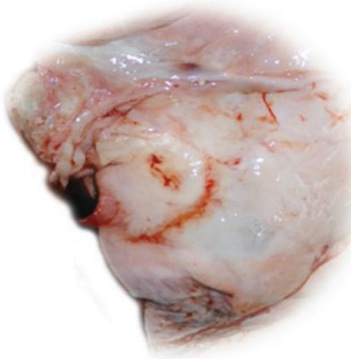
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

מה שהתבאר ריאה שיש בה בועות⁴⁸, מלאים רוח, או מים זכים, או ליחה הנמשכת כדבש, וכיוצא בו כשירה זהו אפילו הם גדולים מאד, ואפילו שיש בתוך הבועה ליחה יבישה וקשה, אפילו

כאבן, והם הנקראים טינרי⁴⁹, כשירה, ואין צריך לברוק סמפונות שתחתיהם. ואפילו יש בה דם, כשירה.

ט. סמפונא דריאה דאינקיב טרפה ההוא לחבירו אתמר

סמפונות⁵⁰ הריאה שבפנים שנקבו ובשר הריאה סותמן כשרה, שהבשר הוא רך ומגין עליו, אבל סמפון שניקב לחברו במקום שאין שם בשר⁵¹, כגון במקום שמתפצלין זה מזה שחבירו קשה ואין מגין עליו ואינה סתימה, וטריפה. וכל שכך⁵² אם חבירו ניקב גם כן כנגדו אף על גב דכל היוצא מנקב זה נכנס תיכף בנקב השני ואינו הולך בין הסמפונות כלל, מכל מקום טריפה, דנקובה הוא ואין דבר שיסתום אותו.

אבל אם⁵³ ניקב לבשר הריאה ברחוק מהפיצול, לבשר הריאה, כשירה, שהבשר רך ונכנס לתוך הנקב וסותמו.

⁴⁸ שו"ע ונו"כ לו ושם"ח שם

⁴⁹ הוא בתשובות רמ"א שנתוכח עם רש"ל ז"ל בזה בסימנים ה' ו', והמנהג הפשוט כמו שכתב רמ"א ז"ל, וכמו שכתוב בפנים, ועיין ש"ך ס"ק ט'

⁵⁰ שו"ע ונו"כ יו"ד לו ו

⁵¹ ולא מיבעיא באותן סמפונות דלצד חוץ שאין עליהם בשר כלל רק עור הריאה פרוש עליהם בלי סתימה פשיטא דטריפה ע"ש בט"ז ס"ק י"א בזה.

⁵² שם"ח שם יז

⁵³ דברי הרמב"ם (הל' שחיטה פ"ז הל' ג') בזה סתומים, ויש בו להקל ולהחמיר, ובפירוש המשנה (פ"ג משנה א' ד"ה וסמפונות) משמע להקל. אם כן לא נניח דעת כל הפוסקים וטור ושולחן ערוך (סעיף ו') שפירושן להקל, וסוגיא דהש"ס (מ"ח ע"ב) משמע כוותייהו, משום ספיא דהרמב"ם. וכן דעת ט"ז (ס"ק ט') וש"ך (ס"ק כ') ופרי חדש (ס"ק י"ח) דלא כב"ח (ד"ה ניקב) שדעתו להחמיר. תב"ש לד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

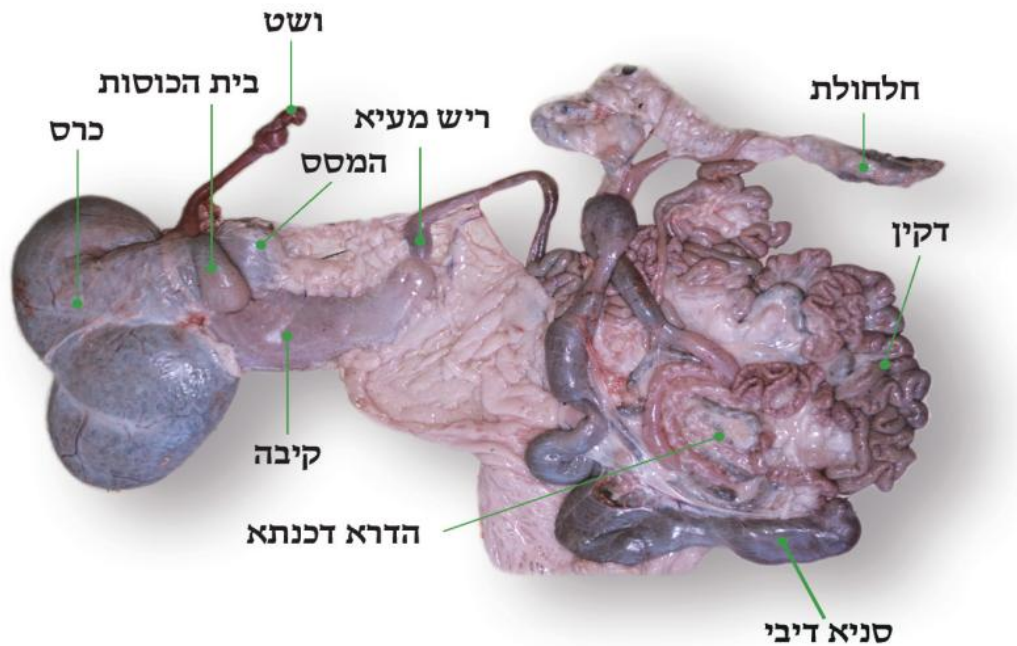

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ולכן אם אין בשר על הנקב, אף על פי שיש בצדדיו וכנגדו, או שהבשר שעל הנקב לקוי, אין זו סתימה, וטריפה.

י. האי הדורא דכנתא דאינקיב להדי חבריה מגיז עליה

הדרא דכנתא⁵⁴ והם הדקין שסובבים סביב הכנתא בעגולה, אם ניקב אחד באותו צד שבינו לחבירו אפילו אין שם חלב טהור כשרה, שהחבירו הוא רך וסותם ומגיז עליו, ואין צריך לומר אם נקבו במקום שיש כנתא דכשרה, שהכנתא חלב טהור הוא וסותם.

⁵⁴ שו"ע ונו"כ מו ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

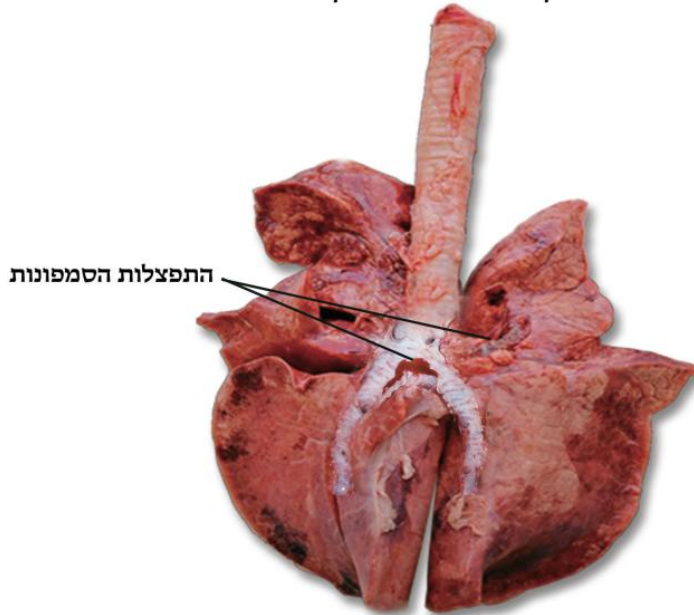
הלכות הדף היומי

מסכת חולין

יא. מחטא דאישתכח בסמפונא רבה דריאה

מחטא שנמצאת בסימפונא רבה דריאה כשירה, ואין צריך אפילו נפיחה⁵⁵, לפי שהריאה קרובה לקנה וסמפוני הריאה רחבים ונכנסות דרך שם.

סמפון גדול של הריאה - הקנה

ואם מרגישין במשמוש היד שיש מחט⁵⁶ בתוך בשר הריאה, אם היא שלימה נופחין אותה היא עולה בנפיחה כשירה⁵⁷, ולא חיישינן שמא נקב סמפונא לחבריה במקום שאין שם בשר, דאחזוקי ריעותא לא מחזקינן.

ואין חילוק בין אם היא דקה או עבה בין נכנס

דרך חודה או דרך קופה לעולם היא כשרה מפני שהסמפונות והבשר דקים ורכים ובקל דוחקת המחט ונכנסת דרך הסמפון תוך הבשר, אולם אם יש

⁵⁵ היינו מרגיש במשמש היד שיש בסמפונא רבה דריאה ולכך כתב כשירה ואין צריך אפילו נפיחה, מיהו בדברי הרמ"א משמע דאם איתא לריאה שלימה לקמן צריך לבודקה, וכתב הש"ך הטעם משום דק"ל לקמן סי' ל"ט דבכל מקום דאיכא ריעותא צריך לנפח גם בקצת מקומות נהגו לנפוח כל ריאות ע"כ, וכדברי הרמ"א נקטינן להחמיר דאם איתא לריאה לקמן צריך לנפח רק בחתוכה יש להתיר דבזה אי אפשר לברורי אבל היכא דאפשר לברורי מבררין

⁵⁶ . ואם נמצאת קשיתא דזיתא דינו כמחט משום דמיבזע בזע וטריפה לכ"ע
⁵⁷ דהרי עולה בנפיחה ומשום ניקב הסמפון ליכא למטרפה דהבשר רך ומגין על הנקב. מיהו אם נמצאת מחט בריאה שנימוק או נשפכה כקיתון אף על פי שהיא עולה בנפיחה טריפה שהרי ניקב הסמפון ואין לו דבר שיסתום ואת"ל אם איתא דנתקלקל הסמפון ודאי היה נימוח וניכר בקערה צ"ל מחוץ לריאה בא לה המחט וניקב הריאה וטריפה דאזיה דרך שבא לה המחט נטרפה אי דרך הסמפונות אתא ניקב הסמפון ואין לו דבר שיסתום ואי מחוץ בא לה ניקב הריאה וטריפה וק"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

עליה קורט דם⁵⁸ מבחויז כנגד המחט⁵⁹ טריפה אפילו היא שלימה לפנינו, דחיישינן שמא נקבה הריאה לחויז וחזרה לאחורה, דאם לא כן קורט דם מהיבן בא.

ואם הריאה באה חתוכה לפנינו לעולם היא טריפה, ואין חילוק בין מחט דקה בין עבה בין קופה לגוו בין לבר, דשמא אם היתה באה לפנינו שלימה היינו רואין בה ריעותא מבחויז, ובמחט שקרוב לודאי הוא שמנקב לא מוקמינן לה אחזקתה.

ובזמן הזה יש להחמיר אפילו בשלימה ובלא קורט דם אם לא בהפסד מרובה⁶⁰.

**יב. ההיא מחטא דאישתכח בחתיכה דכנדא ... חזינא אי קופא
לבר נקובי נקיב ואתאי אי קופא לגיו סמפונא נקט ואתאי
זה"מ באלימתא אבל קטינתא לא שנא קופא לגיו לא שנא
קופא לבר נקובי נקיב ואתאי**

⁵⁸ כתב הב"י והב"ח שזה נלמד מדין המחט שנמצא בעובי בית הכוסות דלקמן סי' מ"ח, וכתב הב"ח ומשמע דאם אין שם קורט דם דאפילו ניקב לחויז כשרה דודאי אחר שחיטה דחק ועבר עכ"ל, והשינו עליו הש"ך ופר"ח בהוכחת גמורות דאדרבה משמע איכא דאם איתא כדבריו למה כתבו כל הפוסקים והטור נופחין אותה נפיתה זו מה טיבה הלא אם יש קורט דם אפילו עולה בנפיחה טריפה ואם אין שם קורט דם אפילו אינו עולה בנפיחה כשרה א"כ הכל תלוי בקורט דם ולא בנפיחה כלל, וכן בש"ס פא"ט דף מ"ח ע"ב גבי הא איתא קמן ולא מינקב לא משמע הכי ע"ש וכתבו ע"כ נראה דדוקא בבית הכוסות אמרינן הכי דאם אין שם קורט דם אפילו ניקב לחויז כשר מה שאין כן בריאה, וכ"כ הפרישה וחילק משום דקורט דם מבפנים חשיב כמו מהחויז ובריאה לא שייך למיבדקה מבפנים מפני שהמשקים משפשים תמיד כל מה שבתוכה עכ"ד. והשי"ך כתב דנראה לחלק משום דבריאה מתוך שהמחט הולכת תמיד בדוחק בבשר הריאה ואין לה מקום מרווח א"כ אף אם ניקב מהיים לא ימצא קורט דם ועוד אפשר דאין טבעת כל האיברים שוה דאין אומרים בטריפות זו דומה לזו עכ"ל, ודבריהם נכונים לדינא וכן משמע מכל הפוסקים ראשונים ואחרונים.

⁵⁹ לאו לאפוקי למעלה או למטה מהמחט דהא אפשר דנקבה וירדה למטה על ידי ניענוע הריאה אלא למעוטי אם קורט דם מצד ימין והמחט לצד שמאל או בהיפך אבל באותו צד טריפה אפילו אינו מכון כנגדו ממש וכ"כ מקצת אחרונים.

⁶⁰ דאין אנו בקיאים בבדיקת נפיחה ומהרש"ל פא"ט סי' מ"ו פסק ג"כ דאין אנו בקיאים בבדיקת נפיחה. והש"ך הכריע דהיבא דנפחיה ולא הרגישו עדיין במחט רק אח"כ הרגישו בחתוכה אז יש להטריף אבל אם הרגיש המחט במשמוש היד בעוד שהיא שלימה אז נראה דמהני בדיקה ע"כ, ועליו יש לסמוך כי דבריו נכונים וכן הסכים הפר"ח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

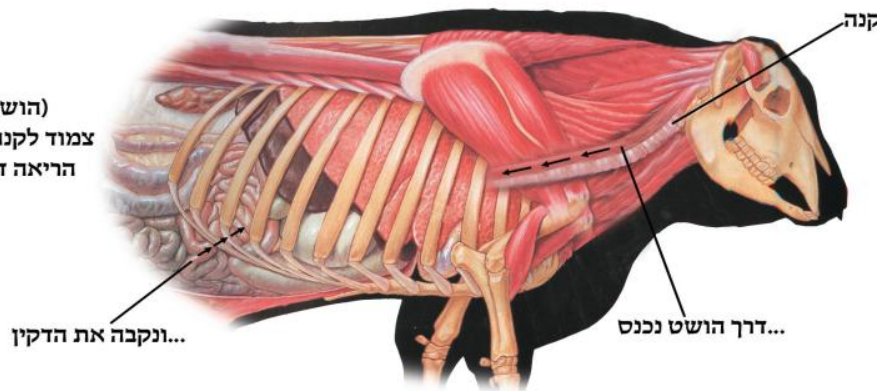

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

מחט שנמצאת⁶¹ בכבד בין אם בא לפנינו שלם או חתוך, אם צד העב שלו לצד חלל הבהמה לחוץ אפילו כולו טמון בבשר הכבד טריפה שאנו חוששין⁶² שמא נכנס דרך הושט להדקין ויצא מהדקין לחלל הבהמה ונקבם ומשם נכנס לכבד, שאילו נכנס דרך הסמפון לא היה יכול לנקב בצד העב שלו.

(הושט נכנס לחלל החזה
צמוד לקנה ומשם ממשיך בערוגות
הריאה דרך הטרפס אל הכרס)

⁶¹ שו"ע ונו"כ מאו

⁶² והא דקאמר חוששין ולא קאמר ודאי, שהקופא ודאי דרך הסמפון לא יוכל ליכנס ובודאי דרך הושט נכנס וכמו שכתב רש"י דף מ"ח אהא דקאמר קופה לבר נקובי נקב ואתא, י"ל דאי כולה טמון בבשר הכבד ולא ראינו שום ריעותא מבחוץ קצת טפי איכא למימר לתלות שדרך סמפון נכנס אף בקופה וקאי הכא כדקאי השתא מלמימר דדרך הושט נכנס ונטמן בתוך בשר הכבד ונתרפא, ומש"ה קאמר משום ספק טריפות לחומרא אנו חוששין שמא דרך הושט נכנס, ובתר הכי כתב אף היכא דליכא קופה כגון במחט דקה חוששין לחשש זה ואמרינן שמא נתרפא, אבל רש"י פירש שם כשהמחט מקצתה חוץ לכבד ומקצתה בתוכה שפיר כתב ודאי דרך הושט נכנס דאי דרך הסמפון נכנס האידך יכול ליכנס בבשר הכבד בקופה וק"ל. אכן דבר זה קשה דקאמר שאילו נכנס דרך הסמפון האידך יכול לינקוב בצד העב שלו, משמע היכא דיכול לינקוב בצד העב כגון מחט דקה טפי יש לתלות דדרך הסמפון נכנס וכשירה מלמימר דרך הושט נכנס ונטמן בבשר הכבד ונתרפא, ובתר הכי כתב בד"א במחט גסה אבל במחט דקה אין חילוק וטריפה, ותירץ הט"ז דודאי מחמת ספק לחוד אסרינן כיון דרוב הבליעות הם דרך הושט, אלא דברי שא"ה לכו לומר שאין לתלות שנכנס דרך הושט כיון שיש בו קופא אף על פי שחודה למטה נוקב שפיר מ"מ היאך יכולה הקופה להיכנס דרך שם שהוא נקב קטן אלא היה שם לתלות (בקופה) [בקנה] ע"כ אמר שע"כ יש להחמיר אף על פי שאינו מסתבר דאלא מאי דדרך הקנה נכנס היאך נקבה הבשר של הכבד אחר יציאתה מהסמפון ע"כ שני הצדדים שקולים מ"מ טריפה מספק ע"כ, והוא יישוב נכון.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

ואם הצד הדרק שלו כלפי חוץ אפילו אינו טמון כולו בבשר הכבד⁶³ אלא חודה יוצא לתוך חלל הבהמה וראשו העב נחבא בתוך הכבד כשרה, שאנו תולין⁶⁴ לומר דרך סמפון בא שם ונקב את הסמפון ויצא לכבד וממנו לחוץ. ויש מטריפים וכך נוהגים⁶⁵.

במה דברים אמורים במחט גסה שראשה העב גסה כשיעור גרעינה של תמרה שאז אין דרך ראש העב כזה לנקב, אבל אם ראש העב של מחט קטנה משיעור זה אין חילוק לאיזה צד פונה צד העב שלו וטריפה בכל ענין, שהרי הוא ראוי לנקב בצד העב שלו כמו בצד הדרק שלו⁶⁶.

⁶³ המחבר נמשך אחר דברי הרשב"א שהביא ב"י אבל הר"ן פא"ט מסיק דהיכא דהמחט יוצא לחלל הגוף טריפה, וכ"פ מהרש"ל פא"ט סי' מ"ו. מיהו בסמ"ק ואו"ה כלל נ"א דין י"ז כתבו בהרשב"א וכן בהנהגות שערי דורא סי' צ"ד,

⁶⁴ דאי מצד חוץ בא האיך יכול לינקוב המעים ובשר הכבד בצד העב שלה, ואין לנו לחוש שמא בא מבחוץ מצד אחר של הכבד ושם היה חודו לבשר הכבד, דודאי סברא הוא דכאן נמצא כאן היה דכיון שאפשר לומר שבאה לכאן דרך הסמפון הוא מסתבר מפי מלומר שבא מצד אחר מבחוץ לכאן, מ"ז.

⁶⁵ לדידן אין נפקותא בזה דהרשב"א והרמב"ם והרי"ף מפרשי הפך ממה שפירש"י דקופה לגיו היינו שהקופה הוא כנגד חלל הבהמה וקופה לבר כשהוא כנגד פי הקנה כלומר נגד הראש, ולא חיישינן שנכנס דרך הושט דכאן נמצא וכאן היה, אלא דאם הקופה כנגד הראש כיון שבצד הדרק נכנס טריפה דהושטין אולי נסתה אילך ואילך דרך ירידתו וניקבה קנה הכבד שנקיבתו במשהו הואיל ועבר שם במיצר, משא"כ בקופה לגיו לא חיישינן לכלום דלא יוכל לינקוב בצד העב שלה, ואף דראינו שניקבה בשר הכבד בצד העב שלה שאני התם כל שהוא לפני כח המושך שבאיברים מושך ודוחק. ולענין דינא יש לחוש לבי' הפירושים ואם צד הדרק שלה לצד חלל הבהמה נמי טריפה, וכ"פ מהרש"ל וב"ח וכן נראה דעת האחרונים, ולכן אין נפקותא לדידן בדין זה וק"ל. הרב ב"י מביא בשם הרשב"א בתשובה סי' רכ"ה שבכבד החמירו כיון שהוא רחוק מן הקנה, לפיכך כשהצד הדרק נכנס כלפי הכבד הושטין שניקבה בכניסתה כיון שהולכת מהלך רב ומקום צר והושטין אולי דרך כניסתה נסתה כאן וכאן וניקבה בסימפונת הלב וכבד לפי שהוא מהלך רב עכ"ל, וכתב הט"ז לפ"ז נראה דה"ה מחט שנמצא בטחול

⁶⁶ מסתברא לי שכתב הרשב"א כן משום דמפרש הסוגיא במחט נקובה וכדמוכח מדבריו בתשובה הביאה הב"י, והכי משמע לישנא דקופה וכדאמרין בהמפקיד ובפי' הרואה דעייל פילא בקופה דמחטא, אבל מחט שאינה נקובה שראשה עגול אפילו שראשה כשיעור גרעין של זית כשירה שהרי אינה יכולה לנקוב, ומדברי הרמב"ם בפ"ו יראה שמפרש הסוגיא במחט שאינה נקובה ע"ש. אם נמצא בכבד גרעין תמרה כשירה ואם הוא גרעין של זית טריפה, פר"ח. בתשובת צמח צדק נשאל על מעשה שביליל שבת מצאו בהתיכת כבד לאחר שצלאוהו ובשלוהו מחט תחובה בהתיכה אחת מאמצעית הכבד, והמחט היה מאותן מחטין שהנשים משתמשין בהם הרבה שראשם עגולה והיה שם הפסד גדול בדבר, והשיב שנ"ל להתיר מכח ס"ם ספק קודם שחיטה או לאחר שחיטה ואת"ל קודם שחיטה דילמא דרך קנה נכנסה ולא נקבה שום אבר שנקיבתן במשהו ע"כ. עוד האריך הרב הנזכר בצידי היתר וכתב בסוף דבריו דלעולם יש לתלות ולהקל ולומר כיון דלא נמצאת המחט בכבד מיד אחר השחיטה אלא אחר שחלקוהו לכבד להרבה התיכות והביאו התיכה לביתה והדיחוהו וצלאוהו ובשלוהו ומשמש בה הרבה אמרין כאן נמצאת המחט וכאן היתה שנפלה לחתיכת הכבד בבית האשה ולא תלינן שהיתה בתוך הכבד מחיים, ואפילו לא היו רגילין המחטין כאלו בנשים בצעיפים אפ"ה יש לנו לומר כאן נמצאת וכאן היתה, וגדולה מזה כתב מהר"מ מלובלין בתשובה סי' ע"ח בחבית מלא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

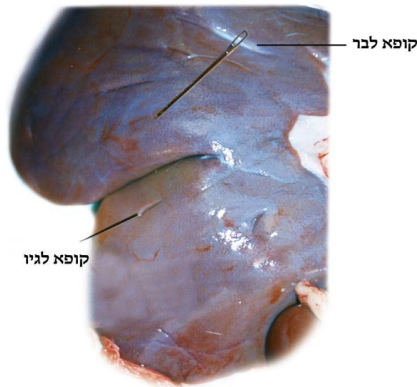
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכן אם נמצאת המחט מונחת בעובי הכבד ביושר באופן שאין צד העב שלו פונה לצד הסמפון, טריפה בכל ענין בין קופה לגיו בין קופה לבר, דודאי דרך וושט נכנס ונפלה על דופן הכבד, שאילו נכנסה דרך הסמפון לא היה לה אפשר להתעקם לגמרי וליתחב בעובי הכבד אלא דרך הוושט נקבה.

מחט⁶⁷ שנמצא בסמפון גדול שבכבד והוא סמפון הקנה שנכנס בתוכו, וכן אם נמצא בסמפון גדול של ריאה כשרה, דודאי דרך סמפון באה ואפילו בדיקה אינה צריכה.

כרוב כבוש שקנו ממנו לפסח וכאשר הביאו לביתם ואכלו ממנו מצאו גרעין של שבולת שועל בתוכה, ופסק שאין לאסור הכרוב מה שבחבית משום טעם זה דכאן נמצא וכאן היתה, מכ"ש בני"ד דטפי איכא למיתלי בנפלה לאחר שחיטה לתוך חתיכת הכבד, ועל זה סמך הרב הנ"ל להתיר משום דאיכא תרתי הפסד מרובה וכבוד שבת. אבל הרב הגאון מוהר"ר העשיל מלובלין לא מלאו לבו להתיר וביטל דעתו והורה לאיסור, וכן דעת הפר"ח שכתב במחט תחובה בכבד הוא קצת רחוק לומר שנתחבה כך ממילא או שתחבה קטן וכיוצא בו צריך הוכחה גדולה למתלי בהני גווני דכוותיה ע"כ, אבל הכלים שנתבשל בהם הכבד כתב דיש לסמוך בזה להקל להשתמש בהם כשאינם בני יומן דהוי נמל"פ ע"כ ע"ש.

⁶⁷ שו"ע ונו"כ שם ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

